

Jak na kostižer...

Světlana Greplová

(bohoslužby v Javorníku v neděli 20. 8. 2023)

Čtení: Lk 15,11-32

Text: Ž 32,1-11

Bratři a sestry, milí přátelé,

je neuvěřitelné kolik trápení a bolestí si lidé způsobují. Sobě navzájem, ale i sami sobě. Někdy se chováme, jakoby ten druhý tu už ani nebyl. Jako mladší syn z Ježíšova podobenství. Vidíme jen své zájmy, svoje touhy, svoje potřeby. Jindy se necháváme užírat hořkostí a pocitem že nás všichni chtějí o něco obrát. Jako starší syn z toho stejného podobenství. Kolik zranění zůstává na lidských duších! A nejen na duších, často přerůstají i do tělesné oblasti.

I lékaři tvrdí, že značná část nemocí souvisí se stresy, které pramení z toho, že se člověk nedokáže vyrovnat se svou minulostí. Pokud nemám čisté svědomí, pokud mám výčitky a trápí mne, že jsem někomu ublížil, ublížila, nebo že někdo ublížil mně, má to vliv na moje zdraví. O tom něco ví i náš žalmista. Zná stav, kdy mu chřadly kosti. Kdy pronářikal celé noci. Kdy v něm vysychal morek. Kdy v něm vysychala životní šťáva. Jakoby celé jeho tělo zachvátil kostižer. A k tomu na něm těžce ležela něčí ruka.

Mlčel jsem a moje kosti chřadly.(v.3) Mlčel jsem. A v tom je ten problém. Když člověk mlčí. Když nemluví. Když nemluví s Bohem. Když se od Boha odstříhne. Když s ním přestane komunikovat. Když s ním přestane počítat. Když od Boha odejde. Když s dílem, který na něho připadá, odejde do daleké země. Někam, kde si bude moct žít po svém. Podle své vůle. Jenže člověk může přestat mluvit s Bohem, i když nikam neodejde. Jako starší syn z toho podobenství. Ten nikam neodešel. Přesto pro samé úkoly, pro samé plnění povinností, pro samou práci, přestal vnímat, že je pořád se svým Otcem. A že všechno, co Otec má je jeho. Že ho tím vším chce zahrnovat, obdarovávat. Netýká se nás často právě toto?

Problém je, když člověk nekomunikuje, nemluví s Bohem. A kdy s ním nemluví? Nejspíš tehdy, když si chce vystačit sám. Když je přesvědčený, že to bez Boha zvládne líp. Když se mu nechce ohlížet na nějaká pravidla. Nebo když ví, že v jeho životě je něco, o čem se mu nechce mluvit. Něco, co se snaží ututlat, přikrýt. Něco, na co není pyšný. Jenže ono to ututlat nejde. Ono se to člověku zavrtá do kostí. Bible to nazývá hřích. A nevystačí s jedním slovem. Žalmista používá ještě další termíny: nepravost, nevěrnost, záludnost...

Ten první souvisí s hebrejským slovesem lámat, zlomit. Hřích je to, kde jsme něco celistvého nalomili, něčí důvěru nebo vztahy, kde jsme odlomili to, co patřilo k sobě nebo ty, kdo patřili k sobě. Nebo to, kde jsme se vlomili komusi do soukromí, do bytu. A taky to, kde jsme nad někým zlomili hůl.

Další slovo popisuje hřích jako minutí cíle. Protože jsme nepřemýšleli, ukvapili se, cosi jsme neodhadli, šlápli jsme vedle, sáhli mimo, minuli jsme se cílem, nadělali jsme paseku.

Ještě je tu označení hříchu, které souvisí se slovesem křivit. Situace, kdy jsme něco pokřivili, rovné ohnuli, překroutili, třeba ve svůj prospěch, situace, kdy jsme ohýbali sebe či kdy se druzí museli křivit kvůli nám.

Hřích, vina, nepravost,... Je hodně těžké si přiznat, že se mě týká. V lidské povaze je spíš snaha zakrýt a zamluvit průšvihy. Máme o sobě nějaké mínění, budujeme svůj obraz. To, zač se stydíme, všelijak stylizujeme a schováváme. Retušujeme, přidáváme filtry, aby ten náš obraz vypadal lépe. Obrazně i doslova. Třeba na sociálních sítích. I sami před sebou se děláme lepší a leckdy tomu hezkému obrázku i uvěříme. Chce to pak pořádnou odvalu podívat se na sebe jinak. Podívat se na sebe kriticky. Vyznat, přiznat, co není pěkné, co se nepovedlo. Není snadné přestat chtít ze všech sil nebýt tím, kým ve skutečnosti jsem, hříšníkem.

Ve dne v noci na mně těžce ležela tvá ruka.(v.4) Tak to žalmista vyznává. Je to Boží ruka, co na něm leží. A tady nastává ta veliká změna. Žalmista začíná s Bohem mluvit. *Svůj hřích jsem před tebou přiznal, svoji nepravost jsem nezakrýval, řekl jsem: "Vyznám se Hospodinu ze své nevěrnosti."*(v.5a) Vyznal svá přestoupení. *Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem...* (Lk 15,18b-19a)

A co udělá Hospodin? *A ty jsi ze mne sňal nepravost, hřích můj.*(v.5b) Tys sňal vinu mého hříchu. Tam kde člověk přestane zatloukat, tam kde přestane tvůj hřích skrývat, tam kde přízná barvu, začnou se dít věci. Tam kde se člověk obrátí k Hospodinu, tam kde se obrátí k Otcí, tam se začnou dít úžasné věci. Tam Otec vybíhá svému marnotratnému dítěti naproti. Protože právě obrácení k Otcí je jediná podmínka bezpodmínečného Božího přijetí. A přijetí toho, že jsme přijati.

Když člověk něco přizná, vyzná, už to samo působí úlevu. Ale tady jde o víc. Tedy jde o nový začátek. O nápravu vztahu s Otcem, s Hospodinem. Tady zmizí ty legie výčitek, zmizí neklidné spaní. Tady žalmista navazuje nový vztah s Hospodinem. Nový rozhovor s ním. Ze žalmisty tryská radost. A má touhu se o ni s každým podělit. *Ať se každý věrný k tobě modlí.*(v.6a) *Ať s tebou mluví. Ať každý může zakusit to stejné vysvobození. Ať každý může zakusit, jaké je to trávit svůj život v Hospodinově blízkosti. V jeho ochraně. Tys má skrýše, ty mě chráníš před soužením, nad tím že jsem vyvázl zaplesá všechno kolem* (v.7)

Milující Bůh totiž zápasí o ztracené lidi. *Dám ti prozíravost, ať už nemusíš otročit hříchu. Ukážu ti cestu, kterou půjdeš, ať už nemusíš minout cíl. Budu ti radit, spočine na tobě mé oko* (v.8), mé požehnání. Nebuďte hloupí. Nechte si ukázat cestu od Hospodina. Nechte si dát tu prozíravost, nechte si poradit. Nebuďte hloupí jako to dobytče. Hospodin vás nechce vodit za uzdu. Chce aby jste šli správnou cestou svobodně a užívali přitom svého rozumu.

Ten žalm končí stejně jako začal. Velikou radostí. Stejně jako to podobenství. Protože to je žalm o vysvobození z hříchu. Žalm o tom, jak a kdy můžeme být šťastní. Žalm o tom, jak velký průšvih je, když přerušíme vazbu s nebeským Otcem. Jaké důsledky má odříznutí se od Boha. A jak velká radost je žít v Boží blízkosti. *Zaplesejte spravedlivý Hospodinu přímým lidem sluší se ho chválit.*(v.11) Veselte se! Jásejte! *Jásejte, spravedliví, v Hospodinu, přímým přísluší chvála.*

My jsme ale začátek toho žalmu přeskočili. Vraťme se k němu tedy ještě. *Blaze tomu z něhož je nevěrnost sňata, jehož hřích je při-kryt.*(v.1) Blaze tomu! Blahoslavený! Z toho tryská čirá radost a štěstí. Ale kdo že je blahoslavený? Ten kdo se nikdy neprovinil? Ne. Ten kdo zhřešil, ale svůj hřích přiznal a vyznal. Protože z toho Bůh všechno tu tíhu snímá a sám ji přikrývá. Tomu Hospodin nepravost nepočítá. *Blaze člověku, jemuž Hospodin nepravost nepočítá* (v.2) Ten se může radovat a jásat.

Ten už ví, že nemá smysl užírat se tím, co jsme zbabrali sami, ani tím, do čeho jsme se dostali vlivem okolností nebo druhých lidí. Ten už ví, že nemá smysl se sžírat ani hořkostí z toho, co druhí provedli nám. Svůj hřích, ale i hořkost smíme a máme přiznat a vyznat Hospodinu. Milujícímu Otcí. Tomu, který udělal všechno pro to, aby náš hřích sprovedil ze světa. Tomu, který jej nechal přibít na Kristův kříž.

Blaze tomu, z něhož je nevěrnost sňata, jehož hřích je přikryt. Je to tedy žalm o nás. Jenže, co když vůbec nemáme chuť jásat a plesat? Pak je otázka, jestli v našem životě není právě teď něco, co je potřeba přiznat a vyznat. Nebo jestli naše vyznání nebylo jen formální. Tomu se těžko dá zabránit. Ale pozná se podle toho, že po něm nenásleduje radost ani touha se o zážitek odpuštění dělit s druhými. Ale tam, kde člověk upřímně, i když všelijak kostrbatě, přizná a vyzná, co ho tíží, tam je Bůh se svým milosrdenstvím a odpouštějící láskou blízko. Tam se člověk smí radovat z jeho odpuštění. Tam se smí radovat se smíření s Bohem. A tam smí toto smíření, toto uzdravení, nést dál.

Modlitba po kázání:

Nebeský Otče, vyznáváme, že jsme tolikrát nalomili něčí důvěru, tolikrát nad druhými zlomili hůl. Že jsme často šlápli vedle, minuli jsme se cílem. Že jsme mnohé pokřivili, překroutili ve svůj prospěch. Prosíme, slituj se nad námi. Zahlad' naše nevěrnosti, odpusť nám náš hřích. A děkujeme, že jestliže doznáváme své hříchy, ty jsi tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouštíš a očišťuješ nás od každé nepravosti. Amen.